Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזע בלאטט ערשיינט
דריימאל יאהרלעך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.

אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
מיט צוזענדונג אין הויז ארטיר.
אנזיצרעכנונג 10 גולדען עסט.-וועהרונג.
ארטיר אנזיצרעכנונג 5 " " " " " " " " " " " "
פיר אנזיצרעכנונג 2 גול. אונד 50 קר. ע.-ו.

פיר איסלאנד
אנזיצרעכנונג 11 גולדען עסט.-וועהרונג.
ארטיר אנזיצרעכנונג 5 גול. אונד 50 קר. ע.-ו.
פיר אנזיצרעכנונג 2 " " 75 " " " " " " " "

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענום ערייכען
אונד דער פרענומעראנדאנס-שריפטען
בענענגען מיט דעם עסטאנגע דעם
בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאסטע נו. 1.
וואהין מאן אייך דיא פרענומעראנדאנס-
צאהלונגען צו זענדען בעליעבט.

Nr. 70, אכטער יאהרגאנג

פעסט, פרייטאג דן 5 סיון ה.ת.ר"ל"ו.

Pest, den 16. Juni 1876.

מיניסטער טיסא

איבער אינגערע אונד איסערע פאליטיק.

אין דער מיטטוואך-זיטצונג דעם אונגארישען רייכסטאגעס האטטע מיניסטער-פרעזידענט טיסא צוויא אנפראגען צו בעאנטוואר טען, איינע וועגען דעם נייען עסטערייך-אונגארישען איסלייכעס אונד איינע וועגען דער בעדרעוגער אבמאכונגען. — איין דיעזע איפלערעגדען אנטוואר טען דעם מיניסטער-פרעזידענטען וואר מאן הויך שאן דאנגע נייגערייט אונד געשפאנגט. הארטע מאן דאך שאן פאן פעלען איסערסט-לינקען אונד פאן טויזענדען אנוויססענדען זאגען: טיסא וואהרד אין וועגן גו-פאפפ, ער האט דארט גאנץ אונגארן פערקויפט, אוועהרענד וועהרעד גראף אנדראשי אין בעדלען געפאפפט וואהרד, ער האט דארט דיא גאנצע עסטערייך-אונגארישע מאנארכיע פערקויפט אונד פערראטהען!

נוכסם איזט זא אבשיילך אונד זא געפעהר-ליך, אלס דאס אין דיא וועלט הינין שרייען! — אהנע צו וויסען, וואס מאן אינגערלי שרייט, וויר האבען צוי צייט דאס אינוועהרונג געטראן אונד איז-זוערע לעזער איבער דיא הייפט-פונקטע דעם נייען עסטערייך-אונגארישען איסלייכעס איפזיהרלוך איפגעקלערט אונד בעלעהרט: אבער נאר פיעלע צייטונגען אונד איך פיעלע דעפשיטע טראפטען דאס נוכט, זיא מאכטען אוהרע לעזער אונד וועהר-לער מיט דעם וועזען דעם נייען איסלייכעס נוכט פערטרייט, עגטוועדער פערשטאנדען זיא עס זעלבסט נוכט, אדער וואלטען זיא דאס אבזיכטליך נוכט צו פערשטעהען געבען, דאמיט זיא זאלען דאס איינוויסענדע פאלק גאנען דיעזען איסלייך דעם-טא לייכטער הערטען קאנען.

זייט לעצטערע צייט ווערדען אינגערלאנד איין דעם לאנדע וועהלער-פערזאמלונגען אבגע-האלטען, בייא דעגען עגטוועדער דער בעטרעפ-פענדע דעפשיטע, אדער אין אנדערע קאר-טעש איינע שיפפפ-רעדע געגען טיסא אונד גע-גען דען נייען איסלייך האלטען. דיעזע הערען ראטעטע אונד הערנער וואלען דאס פאלק נוכט בעלעהרען, אונדערן הערצען, יא זיא פערדוممען דאס פאלק אבזיכטליך, אוס עס דעסטא בעסער ווייגען צו לאנגען. פאר 11 טאגען דיזזטע אין אי-סערסט-לינקער דעפשיטעד צו וועגען ווערען אונד הייעלט פאר אידגען פאלגענדע פערזאמלונ-דע רעדע: «מיינע הערען! ווייר טרייע זאהנע דעם פאטעלאנדעס וויסען דיא הייפט פיעל פונק-טע דעם איסלייכעס גאנץ אנדערס געשטעלט: עסטעגס דיא «צאלל-טאריף-פאגע» זאלל הייסען, דאס נור דיא פערפלוכטען דייטשען צו צאללען (צאהלען) האבען אונד נוכט דיא בראיען אונגارן. ווייטעגס דיא «אקציסענ-ריקגאבע» זאלל הייסען, דאס ווייר בראיען אונגارן טרינגען, אונד דיא פער-פלוכטען דייטשען אונס פיר אינוועהרען ווייען דיא אק-ציסען צאהלען זאללען, דאמיט אייך דיא אונגא-ריש רעגיערונג עטוואס האבען. דרייטענס דיא «פערצעהרונגס-שטייער-פאגע» זאלל הייסען, דאס ווייר בראיען אונגارן אללעס איפעסען אונד פערצעהרען זאללען, אונד דעם פערפלוכטען דייט-שען בלאס דאס שטייער-צאהלען פיר אינוועהר פערצעהרונג אינגערלוכען זאלל. דיא «באנק-פאגע» זאלל עגטלייך הייסען, דאס ווערד עהרלי-כע אונד בראיע בייער אינטער ווייגע בעטטע איינע איינגעע באנק-פערססט האבען זאללען, וויא-מיט ער זיך, ווען ער גערארע געלד בייבט, וויע-גינסטענס איין פאאר טייזענד הונדערטער דוקען קאנגע. וויאהים זאלל מאן דאס איך נוכט טהען קאנגען? אבער דיעזער טיסא האט אינזער גוטעס פאטערלאנד פערקויפט אונד פערראטהען, ער האט דיעזע פיר פונקטע גערארע אינגערקערט גע-שטעללט, וויאהרד אונגארן אים פאללע טייזענד בייללאירדען בעטראגען ווירד. איך האבע דאס גאנץ גענייא בין איך אינגען קרייצער איסגערעכ-נעט. — אין טייזענד בייללאירדישעס «לייען» פער-קרונטע גון דעם קאטעס, דאס זייגע רעדע מיט בייפאלל איפגענאמען וואהרד.

דיעס איזט קיין ערדיכטעטער וויטץ, זאג-דערן פאללע וואהרהייט. דיא מיסטער שרייען, דאס אונגארן אים בייללאירדען הויך דען נייען איסלייך צו קוזין געקאמען איזט, אהנע צו וויסען, דאס וועגן מאן גאנץ אונגارן איספרעסט, מאן קיינע בייללאירדע הערבעקאמען קאנ.

אונד גון צור זאכע! אין דער מיטטוואך-זיטצונג דעם אונגארישען רייכסטאגעס שטעללטע הערר אונגارן ה ע ל פ י אים נאמען דייגער איס-סערסט-לינקען פארטיא דען אנטראג, דיא רעגיע-רונג מאגע אללע איינגעלרייטען אונד צעפפערן דעם נייען איסלייכעס דעם הייזע פאר לעגען. ער זאגטע: אהנע גנייע קענגטניס דער איינ-געלרייטען ווערע עס אינפערמאטיוליכער לייסטען, דען נייען איסלייך צו בעראטהען, מאן מיט וועגנסטענס בין 4 מאנאטע פריהער דיא איינגעלרייטען שטרייטען, ווען עטטעס דיא רע-גערונג אללע איינגעלרייטען דיעזעס איסגלייכעס נוכט מיטטהיילט, זא קאנן מאן זיא אין פערראכט האלטען, דאס דער איסגלייך נוכט עגטהאלטע, דער איסגלייך זיך נוכט געפרייט, דען איסגלייך איינגעזוכען צו לאסען, אין קאנג פערדעכטגטע אינסט וויגען קאנ, דאס ער דיא שפיזזען פער-נוכטעטע, ער דיעס ווייגען ארגע ווייגען, דיעזע געטרייטע זיך אבער נוכט דיא שפיזזען צו אינטער-זוכען, העסהאלב איהם דער קאנג צוריעף: «זיכער ווייסט דיא, דאס דארין נוכט איזט, אללזא בייזט דיא דער נוכט-מייסטער?»

גון ערראכ זיך מיניסטער-פרעזידענט טיסא אונד זאגטע: «געהרטעס הויז! דער הערר דע-פוטירטע העלפ דאס דיא אייגען פערגלייך מיט נוכט-מייסטערן געמאכט, דער אבער ווערד שלעכט אזוט. ווען דער ארגע דיא שפיזזע נוכט אינטער-זוכען וויל, קאנ ער ווייקלך פערדעכטע, זיין ווען אבער דער ארגע זאגט: איך בייבע דיא שפיזזע נוכט צו אינטערזוכען, איך עסטע זיא זעלבסט אייף! — אונד ער אסט זיא אייד, בעווייזט דאס נוכט, דאס ער קיין נוכט-מייסטער איזט? — איך זעלבסט האבע דען איסגלייך אנגענאמטען, עס איזט קיין נוכט דארין עגטהאלטען! דיא אללען אינגעלרייטען דיעזעס איסגלייכעס קאנגען, זא-באלד זיא נור גענייא צוזאמענגעשטעללט זינד, דעס הייזע פאר גלעגען ווערדען, אבריגענס בע-גרייפפ איך נוכט, וואס הערדן העלפ שאן יעטטע דיעזע אינגעלרייטען אללען? ער מארטשקע-דרטע שאן פאר מאנאטען גגגען דען איסגלייך, אהנע דאס אזם נאך נאר דיא הייפט-פונקטע בע-קאנגט ווארען — אונד זא קאנן ער יא וויטער מארטשקערדיען, בעפאר ער נאך דיא מינדער-ווכטיגען אינגעלרייטען קענגט.

נעהרטעס הויז! איך מיס הייער מיינע מי-נונג איבער דיא «מארטשע» איטשפרעכען, ווייל-מיט ער זיך, ווען ער גערארע געלד בייבט, וויע-גינסטענס איין פאאר טייזענד הונדערטער דוקען קאנגע. וויאהים זאלל מאן דאס איך נוכט טהען קאנגען? אבער דיעזער טיסא האט אינזער גוטעס פאטערלאנד פערקויפט אונד פערראטהען, ער האט דיעזע פיר פונקטע גערארע אינגערקערט גע-שטעללט, וויאהרד אונגارן אים פאללע טייזענד בייללאירדען בעטראגען ווירד. איך האבע דאס גאנץ גענייא בין איך אינגען קרייצער איסגערעכ-נעט. — אין טייזענד בייללאירדישעס «לייען» פער-קרונטע גון דעם קאטעס, דאס זייגע רעדע מיט בייפאלל איפגענאמטען וואהרד.

דיעס איזט קיין ערדיכטעטער וויטץ, זאג-דערן פאללע וואהרהייט. דיא מיסטער שרייען, דאס אונגارן אים בייללאירדען הויך דען נייען איסגלייך צו קוזין געקאמען איזט, אהנע צו וויסען, דאס וועגן מאן גאנץ אונגارן איספרעסט, מאן קיינע בייללאירדע הערבעקאמען קאנ.

אונד גון צור זאכע! אין דער מיטטוואך-זיטצונג דעם אונגארישען רייכסטאגעס שטעללטע הערר אונגارן ה ע ל פ י אים נאמען דייגער איס-סערסט-לינקען פארטיא דען אנטראג, דיא רעגיע-רונג מאגע אללע איינגעלרייטען אונד צעפפערן דעם נייען איסגלייכעס דעם הייזע פאר לעגען. ער זאגטע: אהנע גנייע קענגטניס דער איינ-געלרייטען ווערע עס אינפערמאטיוליכער לייסטען, דען נייען איסגלייך צו בעראטהען, מאן מיס וועגנסטענס בין 4 מאנאטע פריהער דיא איינגעלרייטען שטרייטען, ווען עטטעס דיא רע-גערונג אללע איינגעלרייטען דיעזעס איסגלייכעס נוכט מיטטהיילט, זא קאנן מאן זיא אין פערראכט האלטען, דאס דער איסגלייך נוכט עגטהאלטע, דער איסגלייך זיך נוכט געפרייט, דען איסגלייך איינגעזוכען צו לאסען, אין קאנג פערדעכטגטע אינסט וויגען קאנ, דאס ער דיא שפיזזען פער-נוכטעטע, ער דיעס ווייגען ארגע ווייגען, דיעזע געטרייטע זיך אבער נוכט דיא שפיזזען צו אינטער-זוכען, העסהאלב איהם דער קאנג צוריעף: «זיכער ווייסט דיא, דאס דארין נוכט איזט, אללזא בייזט דיא דער נוכט-מייסטער?»

גון ערראכ זיך מיניסטער-פרעזידענט טיסא אונד זאגטע: «געהרטעס הויז! דער הערר דע-פוטירטע העלפ דאס דיא אייגען פערגלייך מיט נוכט-מייסטערן געמאכט, דער אבער ווערד שלעכט אזוט. ווען דער ארגע דיא שפיזזע נוכט אינטער-זוכען וויל, קאנ ער ווייקלך פערדעכטע, זיין ווען אבער דער ארגע זאגט: איך בייבע דיא שפיזזע נוכט צו אינטערזוכען, איך עסטע זיא זעלבסט אייף! — אונד ער אסט זיא אייד, בעווייזט דאס נוכט, דאס ער קיין נוכט-מייסטער איזט? — איך זעלבסט האבע דען איסגלייך אנגענאמטען, עס איזט קיין נוכט דארין עגטהאלטען! דיא אללען אינגעלרייטען דיעזעס איסגלייכעס קאנגען, זא-באלד זיא נור גגגייא צוזאמענגעשטעללט זינד, דעס הייזע פאר גלעגען ווערדען, אבריגענס בע-גרייפפ איך נוכט, וואס הערדן העלפ שאן יעטטע דיעזע אינגעלרייטען אללען? ער מארטשקע-דרטע שאן פאר מאנאטען גגגען דען איסגלייך, אהנע דאס אזם נאך נאר דיא הייפט-פונקטע בע-קאנגט ווארען — אונד זא קאנן ער יא וויטער מארטשקערדיען, בעפאר ער נאך דיא מינדער-ווכטיגען אינגעלרייטען קענגט.

נעהרטעס הויז! איך מיס הייער מיינע מי-נונג איבער דיא «מארטשע» איטשפרעכען, ווייל-מיט אים לאנדע הערומרייזען אונד דעם פאלקע אללערלייא דוممעס צייג אין דען קאפפ זעטצען. זיא זאגען דעם פאלקע: «זעהט, וויא אינגארן זייט דעם 1867-ער איסגלייך צו גרונדע גערוכטעט וואהרדע, אונד צוואר נור דאהער, ווייל ווייר מיט עסטערייך אין גמייזאמעס צאלל - געביעט האבען. וויא גוט וואהרן אינזערע געשעפטע בין צום יאהרע 1867! נור דאס געמייזאמע צאלל-געביעט האט אונס אין דיעזען יאהרען צו גרונדע גערוכטעט! זא זאגען זיא, אונד דאס פאלק גלייבט עס איהנען. דא עטטעס ווייקלך דאס לאנד אין נאטה גערארטהען איזט: אבער דיעזע הערען קאטעטע ערצעהלען דעם פאלקע נוכט, דאס נאר 15 יאהרע פאר דעם יאהרע 1867 אונגארן מיט עסטערייך אין גמייזאמעס צאלל - געביעט האטטע — אונד דאך וואהרן דאמאלס דיא גע-שעפטע גוט! וואהרליך, אין דער הייטיגען נאטה איזט נוכט דאס גמייזאמע צאלל-געביעט שולד, זאנדערן עטוואס גאנץ אנדערעס!

דאס גראסע דייטשלאנד האט קיינען איס-גלייך מיט עסטערייך אבגעשלאסען, יא עס האט אין לעטטעטער צייט באארע 5 מיללאירדען פאן פראנקרייך בעקאמען — אונד דאך שטעהען דארט הייטע אינגעהליגע פאבריקען געשלאסען, ווייל זיא נוכטס צו טהון האבען! יא, בייגאהע אללע שטאאטען אין אייראפא (מיט איסנאהמע פראנק-רייכס) ליידען עטטעס מאנגעל אן געלד אונד קרע-דיט, טראטצדעם זיא מיט עסטערייך קיינען איס-גלייך אבגעשלאסען — אונד דאס אללעס ערגעב-לען דיא הערען מארטעטע דעם פאלקע נוכט, דא הייסט עס נור: אינגארן האט דאהער שלעכטע ערגעבען, דאגעל אונד פאפפ, דער בייזע אייד דאהער נור דעם «שטהסהייזער זא פיעל שולדיג, ווייל ווייר מיט עסטערייך אייגען איסגלייך אבגע-שלאסען האבען!

דיא הערען קאטעטע זאגען פערנער: עסטערייך האט דורך דיעזען איסגלייך אינזער גאנצעס גגלד איסגעזאגען! עסטערייך מיס דא-דער אינזער גאנצעס גגלד האבען: — אין דיעזעס «דיעזעס גגלד» אין עסטערייך, עס וואר אבער נוכטעגנדס צו פיעלען, אין ווייס נור, דאס דאס דיא ארמוטה עבענזא גאס איזט, וויא הייגט דיא עסטערייכישען פאבריקען זינד מיסטעגס געשלאסען, ווייל דיא עבענזאללס נוכטס צו אר-בייטען האבען, דאס איזט ליידער אין אינגלי-אייראפא אונד נוכט בלאס אונגارנס. אין פער-אבשייע דיעזע לייטע, וועלכע דעם פאלקע דיא וואהרהייט פערשווייגען אונד עס נור אוידע פיה-רען אונד העטצען וואללען.

הערר העלפ פערלאנגט פאן מיר אללע איינגעלרייטען אונד צופפערן אים דעם נייען איס-גלייכע! ער ווייס עס יא בעססער אלס איך. ער האט בערייטס פאר מערהערען פאללס-פערזאמס-לונגען ווערדען געראטהען, אין דענען ער נאכווייזט, דאס אונגارן דורך דען נייען איסגלייך אום הונדערט טויזענד בייללאירדען פערקויפט ווירד, נוכט אים אייגען קרייצער «ענגיעד» ענטוועדער אדער! ענטוועדער קענגט הערר העלפ אללזא דיעזע צופפערן, דאגן בעגייפפ איך נוכט, וואס איהרע בעקאנגטמאכונג פאן מ י ר פאר-ווערט — אדער ער קענגט זיא נוכט, דאגן בע-גרייפפ איך נוכט, וויא ער זיא דעם פאלקע מיט זאלכער גגגייאגקייט מיטטהיילען קאנגטע! (הייער ענטשאגט גון אינטער דען איסערסט-לינקען אין

דיעזע בלאטט ערשיינט
דרייאמאל יאהרלעך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.

אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
מיט צוזענדונג אין הויז ארטיר.
אנזיצרעכנונג 10 גולדען עסט.-וועהרונג.
ארטיר אנזיצרעכנונג 5 " " " " " " " " " " " "
פיר אנזיצרעכנונג 2 גול. אונד 50 קר. ע.-ו.

פיר איסלאנד
אנזיצרעכנונג 11 גולדען עסט.-וועהרונג.
ארטיר אנזיצרעכנונג 5 גול. אונד 50 קר. ע.-ו.
פיר אנזיצרעכנונג 2 " " 75 " " " " " " " "

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענום ערייכען
אונד דער פרענומעראנדאנס-שריפטען
בענענגען מיט דעם עסטאנגע דעם
בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאסטע נו. 1.
וואהין מאן אייך דיא פרענומעראנ-
צאהלונגען צו זענדען בעליעבט.

איים דער שיטש-אינזעל פאַם 12. דיעזעס טעלעגראַפירט, דאַס דאָרט איין געוואַלטיגער האַגעל געפאַלען, דער דיא פעלדער צערשטאָרט. דער שווערע ווייצען איזט גאַנץ געבראָכען. נאָך גראַסערן שאדען פערורזאַכטען האַגעל-שלעג אינד וואָלקען-בריכע אין זיעבענבירגען. ביא סעקעלי-אודוואַרי איזט וויעגען איינעס וואָלקען-בריכעס זאַגאַר דיא קאָמעל אויסגעטרעטען, וואָדורך דיא גאַנצע געגענד אובערשוועמט וואָרדע. זעלבסט דיא איזענבאַהן מאָנגטע צוויא טאָגע ניכט פאָהרען, ווייל דער וועג דורך וואַסער צערשטערט וואָרדע. איך אין סעק-אודוואַר וואר דער שאדען אינגעגראָבען. וואס דער האַגעל איבריג ליעס, פערניכטעטע דער וואָלקען-בריך, דער פאָלגע שטונדען דויערטע. דיא גראָסע דעס שאדענס לאָסט זיך אין דיזעם איינגענבליקע גאָר גאָר ניכט בערעכנען. אויך צווישען אלמאש אינד גאָר-אמאראש גינג אם 8-טען יוני אין פרכטעלליכער האַגעל-שלאַג ניעדער, דער איינען גראָסען טהייל דער אויסאאַט פערניכטעטע. אינזייט פאָן סימליש ענטלוד זיך עבענפאַללס איין שטאַרכער וואָלקען-בריך מיט האַגעגער אונד בליטען. דא וואָרדען זאַגאַר צוויאַ בויערן פאָם בליטצע גטעאָדטעט, אנדערע צוויאַ הינגעגען שווער פערוואונדעט. אים אָרטע באי (סאטהמאָרער קאָמיטאט) וואר אייך איין שטאַרקער וואָלקען-בריך. דער דאָרט בעפינדליכע !באך טראט אויסגעדעסען אים, דער איין הויז פאָרטרים, אין וועלכעם איינע פאָמיליע מיט פינף קינדערן זיך בעפאַנדען, וועלכע זעממטליך צוגרונדע גינגען. איין הויטע. דער זיך אויף דעם געבירגע בעפאַנד, וואָרדע פאָם וואָלקען-בריכע הינאבגעשוועממט, זאַ דאס בין ער אונטען וואָר, אויס בערייטס דער קאָפּ פאָם פאַרפער געטרעגען וואָר. אויך אים פעסטער קאָמיטאַט האבען וואָלקען-בריכע אין פיעלען אָרטען בעדייטענדען שאדען געמאַכט.

* (דיא מוטטער דעס סילטאַגס.) וויא אינזערע לעזער וויסען, וואָרדע דיא מוטטער דעס אבגעזעטצטען סילטאַגס אין גוואָהרזאַמקייט געבראָכט, דא זיא עבענפאַללס פאָן דעם גייען סילטאַגס געפרכטעט וואָרדע — אינגין מעלדעט יעטצט איינע דעפעשע, דאס דיא מוטטער פאָן אבדול אציז שווער ערקראַנקטען, זאַ דאס מאַן יעדען איינגעבליק אוהרע טאָד ערוואַרטעט. (יאהרשיילד שטירבט זיא איך קיינעס גאַטרילכען טאָדעס.)

* (שטירבט דער סילטאַגס, זאַ שטירבט אויך זיינע געליעבטע!) איים קאָנסטאַנטינאָפעל וואָרד זאָעבען בערייטעט, דאס דיא ערסטע געליעבטע דעס סילטאַגס איינען זעלבסטמאָרד פאָללבראַכט. דער טאָד דעס אבדול אציז האט דיזעלבע אין פערצווייפלונג געשטורצט, דא זיא ערסט זיט צוויאַ מאָנאטען דאס גליק האטטע, דיא געליעבטע דעס סילטאַגס צו זיין.

זיא פיהלטע דאהער, דאס זיא דורך דען פלאַטעליכען טהראַן-וויעכסעל פאָן איהרער האַנד פיר איממער געשטירצט איזט, וועסהאלב זיא דיעזען שטירין ניכט איבערלעבען וואָלטע. איבערדיעס וואָרד געשריעבען, דאס דער נייע סילטאַן מיראַד דער פינפטע אין פאָלגע דיעזעס נייען זעלבסטמאָרדעס זאַ ערשטערט וואָרדע, דאס ער קראַנק דאַרניעדערליעגע. וויא עס שיינט, האט דער טאָד זיינעס אָנקעלס איין איהן מיינען זאָלך ערשיטערנדען איינדרוק געמאַכט, אלס דער טאָד דער יונגערליכען געליעבטען.

* (פעליציאַזע רעוואָלוציאָנען אין רוסלאַנד.) דיא רוססישע רעגיערונג וואר זיט יע בעשטרעבט, דיא קאַטהאָליש רעליגיאָן צו אונטערדריקען אונד דיא בעפאָלקערונג דורך געוואַלט צום אנשלוסס אן דיא רוססישע קירכע צו נאָטהזיגען. עס עגשטאנד הערדורך אין פיעלען געגענדען איינע רעליגיאָזע רעוואָלוציאָן, וואָבייא דיא ערבשטעטען מאַטהאָלישען בויערן 30 פאָמען (רוססישע גיסטליכע) ערשלאגען. דיא רעגיערונג וויירד דיזעז בויערן געוויס שטרענגע צוכטיגען. אללין זיא דורכגעט דיא ערפאָהרונג באלד מאַכען, דאס איינע רעליגיאָזע רעוואָלוציאָן זיך ניכט זאַ לייכט אונטערדריקען לאַסט.

נייעסטעס.

דיא הייטיגען צייטונגען ברינגען פאָלגענדע מעלדונגען: דער קריעג סערביענס געגען דיא טירקייא איזט לידער גיר איין פאאר טאָגע איינגעשאַבען, אבער ניכט איינגעהאַבען. מאַן טייטט זיך מיט פיעדענס-האָפנונגען, דענן דער קריעג שטעהט יעדענפאָללס פאָר דער טהירע. דערבסט פיר רוסלאַנד וויירע עס אינאַנגענעהם, יענען יעטצט סערביען אבריסטען זאָללטע. פיעלע בערעכנען, דאס דער סערביש-טירקישע קריעג שאַן אין 14 טאָגען איסבריעכען וויירד.

דער הייטיגע „פעסטער ללאָיד“ ברינגט פאָלגענדע דעפעשע: פאַרגעסטערן בעזוכטע דער רעגיערונגד פיירסט פאָן מאָנטענעגרא זיינע אין אינגעס באַרטע-אַרטע וויילעגרע פייאַ, אים זיך פאָן אויהר צו פערבאַטיערען; דענן לעגגסטענס אם 17-טען יוני וויירד מאָנטענעגרא מיט סערביען צוגלייך דען קריעג געגען דיא טירקייא אונטערנעמען. דער איסיעדיטיגע מינישטער פאָן מאָנטענעגרא וויזטע בעריישט נאָך עמס צום קאַיזער פאָן רוסלאַנד.

עדעלעראַנ אלבעגעט וויזט הייטע נאָך בריסעל צום בעזוכע דער אָנגליכען פאַמיליע אונד איין דער ריקריזע וויירד ער דען רוסישען קאַיזער אין עמס בעזוכען.

איינע לאָנדאָנער דעפעשע מעלדעט, דאס עגגלאַנד דיא איסרסטטונג זייער פיעלען קריעגס-שיפפע פאָרטזוגעטצט, אים דיעזע אין דאס מיטעלענדישע מעער אין דיא גגעגענד דער דזדליכען אינד אסטליכען טירקייא צו שיקען.

געשעפטסבעריכט

געטרייד-געשעפט.

נעטרייד וויעניג צו מאַרקעט געבראַכט, דער פערקויפ וואַר שוואַך. פערקויפט וואָרדען 6000 מעטער-צטר. דיא פייזע דער אום 25 קר געפאַללען.

וויצען, מחיים 100 מעטערצטר. 77, קג 13.17½ פל., 100 מעטערצטר. 77, קג 13·20 פל.

האַפער 300 מעטער-צטר 9,64—9,82 גול.

קוקורוז 2800 מעטער-צענטער 6 גולד.

ווייצען פער מעסטמבצע-אָקטאָבער 10,25—10,35 גולדען. —

קאָרן פער מעסטמבצע-אָקטאָבער 8,26—8,40 גול.

האַפער פער הערבסט 7,14—7,18 גולדען. —

קוקורוז פער יוני 5·95 — 6 גולדען. — פער יולי-אינגוסט 5,95 — 6 גולד. אללעס פער מעטער-צענטנער.

ווייגער פייזע.

פעטראָלעאום 20—20,25 גולד. אללעס פער 100 קילאָגראַמס.

לייגאַל 33·75 גול. פער 100 קילאָגראַמס.

רינאַל 44—44,50 גולדען. פער 100 קילאָ.

שפיריטוס 31 — 31,50 גולדען צו 10·000 לשער-פערצענט. —

ווייגער שראַכט-פיעהמאַרקט. דער איפטריעב איזט דעם ווייגער שראַכט-פיעהמאַרקטע אם 12-טען ד. מ. בעגאָנען 4:30 ששיק. דאַפאָן וואַרען 2023 אינגאַיישע, 2046 אַלגיישע אינד 161 דייטשע, אינד דאַרגעטריבען-אכסען. — דאס געשעפט וואר שווער, דיא פייזע שטעללטען זיך פער 100 קילאָגראַמס: אינגאַיישע אכסען 48 — 54 גולדען, אַלגיישע 50—53 גולדען, דייטשע 55—60 גולדען.

פערגאַנטוואָרטליכער רעדאַקטער: מאַיר בריר ריין.

קאָנקורזע.

ביא דער הייטיגען אויזאַלגטשען אָרטהאַדאָקסען קולטוסגעמייגדע איזט דיא שטעללע איינעס שוחט יבודק, דער צוגלייך אין גטער בעל תפלה אונד בעל מוסר זיין מוס, פאָם 10-טען יולי ביז לעגגסטענס 1-טען אינגוסט לייפגעדען יאהרעס צו בעזעטצען. דערגעגען, דער צור פראַבע גגעגאַמען סען ווערדען זאָלל מוס פאָן אנערקאַנגטען אָרטהאַדאָקסען ראַבבינען מיט ציגגיסען פערזעהען זיין. יאהרעסגאַלט 500 גולדען זאַמטט פייער יאהרגגע אונד געבענעגמאָלמעגטען, גיר דעם אקעפטירטען ווערדען דיא ווייגעפעגען ערזעטצט.

עפעריעס, אים יוני 1876.

ב׳ס׳ לאַוי, פאָרשטעהער.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאַבעללע.

פרוכט	קוואַליטעט	פער הונדערט קילאָגראַם	פער 100 קילאָגראַם
וויצען, גייער מאַגאַזין	72·8	10·70—10.60	
„ „ „	73·7	11. —11·80	
„ „ „	74·6	11,40—11,20	
„ „ „	75·5	11,95—11.60	
„ „ „	76·4	12.25—12·10	
„ „ „	77·3	12.55—12.35	
„ „ „	78·3	12.75—12·65	
„ פרוים „ „	72·8	11.05—10.85	
„ „ „	73·7	11.45—11·25	
„ „ „	74·6	11·85—11·65	
„ „ „	75·5	12·30—12·05	
„ „ „	76·4	12·60—12·45	
„ „ „	77·3	13.80—12.65	
„ „ „	78·3	13 — —12·90	
„ פוכסער מאַרקט	72·8	10·30—10·20	
„ „	73·7	10,50—10·40	
„ „ „	74·6	11.—10·80	
„ „ „	75·5	11·45—11·25	
„ „ „	76·4	11·80—11.65	
„ „ „	77·3	12.10—11.90	
„ „ „	78·3	12,30—12,20	
„ וויסענבורגער	72·8	11.05—10,85	
„ „ „	73·7	11.45—11.25	
„ „ „	74·6	11.85—11·65	
„ „ „	75·5	12.30—12,05	
„ „ „	76·4	12.60—12,40	
„ „ „	77·3	12·85—13,65	

פרוכט	קוואַליטעט	פער הונדערט קילאָגראַם	פער 100 קילאָגראַם
קאָרן	72	9.70—9·48	
נעטשעד מאַרק	62	8·90—7·95	
נעטשעד פיעשעד	62	7.70—7·45	
האַפער	41	9·82—9·65	
קוקורוז מאַגאַזער		6.— —5,95	
אויגעריר	73	5.95—5·90	
הירזע		5·35—5.—	
וויצען	פער דעצעמבער	10.25 —	
	פיריטאַרט	—	
קאָרן	יעצעמבער	8,26—	
קוקורוז	יולי	5·95—	
נעיסטע		— —	
האַפער	יעצעמבער	7.14—	
	פיריטאַרט	— —	
	דעסס	—.—	

באַללען-מעהל			
נומער 0		25 —	
„ 1		24 —	
„ 2		23 —	
„ 3		22 —	
„ 4		21 —	
„ 5		18·75	
„ 6		17·25	
„ 7		16 —	
„ 8		13·80	
„ 8½		11·50	
שפּיריטוס: אלטע	מעשאַרע פערזעטצט	33,70	
„ נייע	קאָנאַסטער	31. —	

קורז-טאַבעללע פאָם 13. יוני.

געלד-קורז	קר. פל.
וויענער-וואַרע	103·20
דוקאַטען	5·77
סטעטליכע-אינגאַרישע 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראַנקס)	
אמסטערדאַמער	9·61
דייטשע	9·61
פראַנצעזישע	59·20
20 פראַנקשטיק	11·83
פאַטיע יוצער	1·58

ראַאזע	
1839-ער יאַמדיגער-לאַיז נאָטע	244 —
דעסגע „ „	242 —
1854-ער 4 פערצענטיג שטאַאטס-לאַיז	106·50
1860-ער „ „	109·75
דעסגע „ „	118 —
1864-ער לאַיז צו 100 גולדען	129·25
דעסגע „ 50 „	129·25
לאָסע רגעגשעזיגע	19 —
שוויצער-לאַיז	19·75
בערגיש-לאַיז	160·50
לאָנדאָנער-לאַיז צו 40 גולדען	29 —
לאַנד-לאָסעשיין פאַרים-לאַיז	95·50
אלטבעהמער לאַיז	18 —
פעלדעשיין צו 10 גולדען	13 —
דאַנאַיער „ „	14·50
אטגער „ „	28 —
מאַלסס „ „	29·50
וויאַלאָנאַלאַיז „ „	13·50
מאַלס-לאַיז „ „	39 —

לאַאזע	קר. פל.
אלגעמיינער לאַיז צו 20 גולדען	16·50
סט. גענאַאס „ „ 40 „	29 —
פעסטליכער „ „ 20 „	17·50
פרייבערגער „ „ 100 „	118 —
דייטשער „ „ 50 „	58 —
וואַרשעער „ „ 20 „	23 —
וויליאַמס-לאַיז „ „ 20 „	22·75
אונגאַרישע פרעמיענלאַיז אַן 100 גולד.	70·50
דעסגע צו 50 גולדען	70·50
ווייגער לאַיז	97 —

יעדטה-פאַפּיערע.	
אונגאַרישע נייגעזעטלאַפּאַפּיערע	73·25
פעסטער-מאַגאַיער	73·25
יעזעפגעגיגישע	74 —
גאַליגישע	86 —
בוקאָווגער	84 —
אונגאַרישע אייזענבאַהן-אַקטיען	93·25
וויענער-אָנגלאַו-אַקטיען-אַנגען	73·25
פאַפּאַרישע דער אונגאַרישען באַנקגעזעל-שאַפט צו 5 אונגאַרישע מעריעגע	85·25
דער אונגאַרישען הויפּטפעסטונג אַנגען צו 5 אונגאַרישע מעריעגע	79 —
דער אונגאַרישען אלגעמיינען באַנקגעזעל-שאַפט צו 5 אונגאַרישע מעריעגע	88 —
דעסגע צו 6 מעריעגע	88 —
דער מעסטער קאַסטעריאַל-באַנק	89·50

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1876. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

אין ריסבסאנ איף איגע זאלבע ווייזע צו שטאנדע קאמסען, דאס אללע אינטערטהאנען דעם טור-קישען ריישבעס אהנע אינטערשיעד דעם גלויבענס ווהלען אונד געוועהלט ווערדען קאנגען. 4) אללע אינטערטהאנען דעם טורקישען ריישבעס, אהנע אינ-טערשיעד דעם גלויבענס אונד דער נאציאנאליטעט זינד פאר דעם געזעטצע גלייך אונד האבען גלייכע רעכטע אונד גלייכע פפליכטען. 5) אללע האהען שטאללען זינד אללען אינטערטהאנען גלייכמעסיג צוגעגנליך. אי׳ ז׳ יי׳. — דאס איזט דאך איגע דער שאנסטען קאנשטיטוציאנען, ווא מאן זיא אן פ׳אנקריך ניכט שאנגער האט. ווערד זיך נון רוס-לאנד אן דער טורקיא איין מוסטער נעהמען?

* (דיא פ׳אר ד׳ווערנדע פ׳רינד-שאפט דער דריא קאזער.) דיא פ׳אר-טהייערנגען פ׳יינגשאפטליכען בעגעגנונגען צווישען דען מאיזערן פאן עסטערריך אונד רוס-לאנד ווערדען זיך אין דער נעכסטען צייט דורך צוויא בעגעגנונגען ווערדע בעגעגנען. אין צאנ אלבערנכט ווירד איף דער ווקריזוג אים בעל-נען דען רוסישען קאזער בעזוכען, אונד איף זיי-נער ווקריזוג נאך רוסלאנד ווירד דער רוסישע מיט דעם עסטערריכישען קאזער איגע צוזאמ-מענקונפט האבען. אם 14-ט ן יי׳ איזט דער ריש-שע קאזער אין ע מס איינגעטראפפען אונד ווארד דארט פאם רוסישען קאזער ווהר דער ערצ-ליך עמפפאנגען. — איבער דיא אבערמאליגע צו-אמענקונפט דעם רוסישען אונד דייטשען קאי-זערס שריבט דיא בערלינער אמטליכע צייטונג פאלגענדעס: נור דעם ערסטע אונד דער מאכט דעם פ׳רידענס-גרענזגנס אין דעם דריא-קאיזער-בונדנסע האבען ווייר עס צו פ׳ערדאנקען, דאס איך אין אונזעריא״טעט פ׳ערגנדערטער לאנג איגע פ׳ערשטענדיגונג איבער דיא ווייטערע האלטונג דער מעכטע אונד איגע שטערקונג דער פ׳ריעדענס-האפפנונגען אין מיטצער צייט ערריכט ווערדען קאנגטען. ווער איף איגע צערשטאיגונג דיעזעס דרייאבקומ בונדעס שפעקולירט, דער פ׳ערזיכט. ווישען דען רעגצטען בערלינער בעראטהונגען אונד דער עגטצינג צווייא-קאיזער-זוזאמענקונפט איזט ווארד שאן זעהר ווייטגעהט פ׳אר׳גפאללען; אבער עס האבע זיך אין דער ענגסטדערן שטונדע ווערדעם דיא האבהערציגע גזוגונגע בעגעהרט, ווארין דער קאזער אלעקסאנדער מיט דעם קאזער ווילהעלם זא פ׳אללאממען אינגס איזט.

* (ענגלאנדס קריעגס-רוס-טונגען.) ווער האבען בעריכטעט, דאס ענגלאנד אינצווישען קריעגס-שיפפע נאך בעוויאנדערטע, ווארי דיא אינסער קאנגס. עס ווארי אלס אב דער פ׳ערשאנד בייא איהר דאס עזיטצען ווהלטע, וואס איהרעם קאפפר פ׳ערלאנ.״

״פ׳ערלייכט אינגעקומדס! פ׳ערלייכט האט דאס פ׳ערלע דענקען איהרען קאפפר נעשוויגכט, דא דיא מוסטען נעלערדסען מאנגר אונד שווארי ווגר?״ אנטוט עממא.

״נין, דיא ווארי שאן פאן נעבוגט איין קלייגגע שווגלכגס נעשאפפ!״

״אוד מאמטע דיא נעגיג קמגגען לעגגען, עס איזט מיין הייסעסטער וואונש, מיט דער בעגרייטטעסטען פ׳רייא אונגעדעס יאהר-הונדעדטעס צו שפ׳עכען!״

״אונד ווארי ווגנשט אינגען עטוואס בעספ׳עגס. איך ווגלטע וואהל דיא ווגלטעגגען פ׳אגיגע דיעזער אהדער, אבער איך מיידע דיא לעבבער. איך מוס עס וואהל נעשטע-הען, דאס דער אומגאנג מיט ר׳אחיל דען נוסט ווגקט אונד אירען צוס מגפפגען דעגקען אונדעגס; אבער עבגען דורך אירען נאפפען נוסט פפלגגס דיא אפפ דאס ווגשלגכ נעפ׳אהל נוכט צו בעגאכטען. אללע ווגשען מגרכען מאכטע איך פאן אייגער בעגאנגשטאפפ מיט אהדער אבראהגגן. דיא האט אין דעלגיגאנס-אנגלעגגענהייטען זא פגעלע פראגגן, דאס מאן דיא פגעלען אנטוארטען דארוף שווער פגגדען קאנגן.״

״דיא ווגד דיא דען מיט אירר בעקאנגט וואדדען?״ (פ׳אנשט עממא.)

״איף דיא איגפאכפפטע ווייגע; דד׳ פ׳ווגד אוגס האמבורג נאך מיר. אללס איר דערערר קאם. אייגן עמפפעה-לונגס-שריבען אן ראהעל. עד ריחמטע אירגען האהען פגר-שאנד אונד אירר דעלבפפשפגדגגגס ווגדען. אונד נאך דער גגעגענד פאן אירר צו לעגגען, ווגלכע זיא פגעל מגפפ-פגגדגגס אונד פגגדגגס עגטפהגלטען. דאס זיא מיר אין שפגגגען פגגדגגגען, אד ווארי אללא יקרר בגגגגגד, ווא מיר אין קגגגגען צו לעגגען, אונד ווכטע זיא יאנגרר אגגד. זיא ווהגגט-מע דאמאלס בייא אירגר מוסטער אין צוגפלגר נוטען פגר׳הגלטפפפטען, דוגר אגגגען נאאטען אונד ווארדע אד אין אין אין ווגטען-צוגטטער נגפ׳גרר. זיא אד ראהעל מיט דעם שרוכען אגגגגס ווגרקגס בגטפפפטגגס פאגר. זיא ווארי דא-מאלס בגגגגגס דגגגטע יארגר אלס. ראה אבער נאך זא אגגס. זיא אין שווגכגס וגצגגגגגגגגס מגרכגגגס, אד מוסטע בגגגאהע לאכגגגגגגגג

גראָסער ערגער אינ׳ לערם) דיא העדרען ער־
גערן זיך, ווייל איך דיא וואהרהייט זאגע. יאָ, יאָ,
איך פֿאַרגע גאָבמאָלם, וואס וועדען זיינע וועה־
לער דאצו זאגען, דאס ער ערסט יעטצט פֿאָן מיר
אויפֿקלערונג איבער דען נייען אויסגליך פֿערלאנגט,
וועהרענד ער דאך זיינען וועהלערן נאך פֿאר מאָ־
נאטען גאנץ גענייע אויפֿקלערונגען איבער דען שאַ־
דען דער טייזענד בילל־אַרדען ערטהיילטע?״

אלס נון הערר טיסאָ מיט דיעזער זיינער
רעדע צו ענדע וואר, ערהאב זיך העלפֿ אינ׳
זאגטע: »דער הערר מינסטער־פֿרעזידענט זאגט,
איך האבע איך איינע שטראַפֿבאַרע וויזע דאס
פֿאָלק גענען דיא לאנדעס־רעגיערונג אויפֿגעהעצט,
דאס איזט ניכט וואהר!״ הערויס ערוויידערטע אבער
הערר ט י ס אָ: »״דאס האבע איך נ׳יכט געזאגט!
ווענן הערר העלפֿ ווירקליך שטראַפֿבאַרע אויפֿ־
רייצונגען געמאכט העטטע, דאנן העטטע איך
איהם נ׳יכט ה י ע ר, זאנדערן אנדערוויעטס
(דורך אינשפּעדרען אים ק ע ר ק ע ר) געאנט־
וואָרטעט!״

איך דיא אנפֿראגע דעם דעפּוטיר־טען דאנ׳יעל
א י ר א נ י אין בעצוג איך דאס פֿאָרגעהען דעם
גראָפֿען אנדראשי אין דער אויסוערטיגען פֿאָליטיק
אונד נאמענטליך אין הינזיכט איך דיא בערלינער
אבמאכונגען אנטוואָרטעטע הערר ט י ס אָ פֿאָל־
גענדעס:

»געוהרטעס הייז! דיא פֿראגע דעם הערען
דעפּוטיר־טען דאניעל איראני געהט דאהין: אָב דאס
פֿאָרגעהען דעם גראָפֿען אנדראשי אין דער אי־
נענאליטיען פֿאָליטיק מיט ווייסען אונד צישטיט־
מונג דער אינגאריטען רעגיערונג געשעהען, אונד
אָב איבערהייפּט דיא אינגאריטשע רעגיערונג אין
דיעזע אויסוערטיגע פֿאָליטיק עטוואס דרינגעדיג־
דען האט? — דארין בין איך אַ פֿרייא צו אנט־
טען, דאס עס זאגאר פֿעליכט דער אינגאריטשען
רעגיערונג איזט, אוהרען אינפֿלוס איך אין דער
אויסוערטיגען פֿאָליטיק געלטענד צו מאכען, אונד
אינזער אויסוערטיגער מינסטער גראָפֿ אנדראשי
אינטערעסטט קיינען שריטט אהנע אינזער מיט־
ווייסען. —

איך דיא פֿראגע, וואס ווייר צו דען נייען ער־
אינניסען אונד פֿאָרגעגען אין קאָנסטאנטינאָפּעל
זאגען, קאָנן איך נור זאָפֿעל אנטוואָרטען: וואס
יעטצט דאָרט געשעהען איזט, ווייס יעדער, וואס
אבער נאך דאריים ווערדען ווירד, קאָנען ווייר נ׳יכט
פֿאָראויס־זעהען אונד נ׳יכט פֿאָראויס־בערעכנען.
אינזערע פֿאָליטיק בלייבט אינמערהין אינ׳ע פֿריי־
דענס־פֿאָליטיק. גראָפֿ אנדראשי ערטהיילט דער
טירקייא דען ראטה, פֿערבעסערונגען אין איהרער
ווירטהשאפֿט פֿאָרצונעהמען — אונד נין האט דער
נייע סולטאן זעלבסט נאך גראָסערע פֿערבעססע־
רונגען פֿאָרגענאָממען, אלס פֿערלאנגט וואָרדע.
מאן קאנן יעטצט אין דער אויסוערטיגען פֿאָליטיק
קיינען בעשטיממטען פֿאלאן פֿעסטזעטצען, דענן
דיעזער מוס דך נאך דען פֿערענדערטען פֿאָר־
פֿעללען עבענפֿאָללס ענדערן. פֿיר יעטצט מוס מאן
אבזוארטען, וויא זיך דיא טירקישען פֿערהעלטנים־
סע אינטער דעם נייען סולטאן געשטאלטען ווער־
דען. דיא הייפּט־ריכטונג אינזערעס אויסוערטיגען
מינסטערס בעשטעהט דארין: אין אבערוויג־
גונג: אבער מיט דעם, וואס שפּעטער אין בערלין
געשעהען איזט, בין איך אינצופֿרידען. פֿריהער
וואר נאך אנדראשי דער הייפּט־ראטה־געבער אין
דער אויגנאליטשען אנגלעגענהייט, שפּעטער
אבער איזט עס גראָטשאקאָף געוואָרדען. אנדרא־
ש׳ מיינט עס נאך מיט דער טירקייא נ׳יט, גראָט־
שאקאָף נ׳יכט. אנדראשי׳ס ראטשלאג וואָרען
נור אלס איין נ׳יטליכער ראטה צו בעטראכטען,
גראָטשאקאָפֿ׳ס פֿאָרדערונגען אבער זינד זיא גע־
שטעלט, דאס ווענן דיא טירקישע רעגיערונג
נ׳יכט אנגנעמם, ער דיא גראָס־מעכטע דאצו פֿעי־
לטען וויל. דיא פֿאָרדערונגען מיט דער געוואלט
דער וואָפֿען דורכצודרינגען, מיט דער עטטיגען
פֿאָליטיק דעם גראָפֿען אנדראשי בין איך דורכאוס
אינצופֿרידען, איך קאנן עס נ׳יכט נ׳יט־הייסען,
דאס דערזולבע אן דעם ד ר י א־ מאיער־
בינדנעסס פֿעסט־האלטען, ווענען אינס אין גע־
פֿעהרליכע פֿערוויקעלונגען טרייבען קאנן. אין בע־
לין האבען וואהרשיינליך דיא דריא קאָבע קיינע
נ׳יטע וויפֿעל געקאָכט, אונד אינזער גלוק איזט עס,
דאס דער ענגלישע אויסוערטיגע מינסטער דיעזע
וויפֿעל אויסשטטעטע, אונד דאס דער צאָפֿאל אין
קאָנסטאנטינאָפּעל אינען נייען שטייד שפּעלטע.
איך ערוזיכע דאהער דען הערען מינסטער־פֿרעזי־
דענטען מיינע פֿראגע נ׳יכט זאָ גלייכגילטיג צו בע־
האנדלען, ווענן מאן הייר אים ווייסטאנדע ווענען
אינעס קלייגען קאָמטאטעס וואָבען־לאנג דיס־
פּוטירען קאנן, זאָ קאנן מאן איך דיעזע ווילט־
פֿראגע אין ווענ׳יג ענסטער אונד אויפֿריכטיגער
בעשפּרעכונג.״

הערויס אנטוואָרטעטע ווערער הערר טיסאָ
פֿאָלגענדעס: »וואָ דער הערר דעפּוטיר־טע אראני

דיא בערלינער וופֿפֿע קאָסטען אונד זיא אלס שלעכט
בעצייכנען קאָנגטע, ווייס איך נ׳יכט; איך פֿראגע
דאהער, אָב ער דענן אין בערלין הינטער דער
טהירע שטאנד, אים דען [3] ווייסקאָנצלער־בערא־
טהונגען אויפֿצוהאלטען? אין אנדערער פֿרייאט־
מאנן וויס נאך הייטע נ׳יכט, וואס דארט בעשפּרא־
כען ווירד. מאנלך, דאס הערר אראני אין
זאלכע שטאאטס־מענגישע קרייזע הינגען קאָנגטע,
וואהן איך נ׳יכט הינגען קאָנן: דענן ווענ׳יגסטענס
דאס, וואס איך פֿאָן דען בערלינער בעראטונגען
ווייס, שטיממט נ׳יכט מיט דער אויסאגע דעם הערען
אראני איבערארין. אין קורצער צייט ווערדען אללע
אינטעלליגענטע ענער בערלינער אבמאכונגען פֿער־
אָפֿפֿענטליכט ווערדען, אונד הערר אראני ווירד
זיך איבערצייגען, דאס ער דאך יעטצ בערלינער
וופֿפֿע נ׳יכט קאָסטעטע, דא זיא אינען גאנץ אנדע־
רען געשמאק אונד אין אנדערעס אויסזעהען דאס,
וויא ער עס אנגנכט. איך שטיממע נון מיט דעם
הערען אראני דארין איבערארין, דאס מאן וואהל
דאהין ווירקען מוס, דאס איך אין דער טירקייא
דורך אינע בעסערע ווייטהשאפֿט דער פֿרידע
צוריקגעהרט, אונד דאס ווייר אינס הינען מיססען,
אונזערע מאָנאַרכיע צו אינעס שרייטע הינגייסען
צו לאסען, דער אונס געפֿעהרליך ווערדען קאָנ־
טע. איך שטיממע נון נאָכמאלס מיט דען וואָרטען:
דאס ציעל אונזערער אויסוערטיגען פֿאָליטיק
בלייבט, דען פֿרידען אויפֿאָאס צו ערהאלטען,
אונד אללעס צו פֿערמיידען, וואס פֿיר אונזערע
מאָנאַרכיע געפֿעהרליך ווערדען קאָנגטע.״

נאך דיעזע אינטערעסאנטען רעדען וואָרדע
נון דיא דזטצונג געשלאסען. דער ווייסאנ׳ ווירד
פֿאָס [20] יני בין צו עגדע סעפּטעמבער געשלאָס־
סען וויין.

פֿערשיעדענע גיאָגרויטען.

(י ר ע נ־ע מ א נ צ י פֿ א צ י אָ ן אין
ד ע ר ט י ר ק י י א.) וויא ווייר בעריכטע מע־
דעטען, ווילל מאן יעטצט אין דער טירקייא אינע
זאלכע »אָנגטטטיציאָ״ וויא אין אללען געבילדע־
טען שטאאטען אויפֿאָאס אויפֿזוהרען. — דיא
הייפּט־פֿונקטע דיעזער נייען קאָנגטטטיציאָן זינד:
1) אללע רעליגיאָנען אין דער טירקייא מיססען
גלייכ־בערעכטיגט ווין, דענע יאָרה אביער דיא
אנדערע הערשען. אללע רעליגיאָנען מיססען גלייך
געשטטצט אונד אונטערשטטצט ווערדען. 2) עדע
נאציאָנאליטעט אונד עדע גלייבענס־גענאָסס־
שאפֿט בעראלט דיא פֿרייע אויסאבונג אוהרער
רעליגיאָנען געבאט אונד בעדעטצט אינע אללג־
שטענדיגע זעלבסטשטענדיגע פֿערוואלטונג. 3) אללע

פֿאָלליעטאָן.

רייכטהום אונד יודענטהום.

(23-טע פֿאָרטעצונג.)

ווערסט דוא (אנטע רעגינא ווייטע), מיט וועלכער
עהר־ ערבעטונג יעדער דיעע ר א ח ל בעגייסט!
ווענטע ערהעבט זיך נון דיא פֿרייסען יראצוויל — אונד
איך וועטטע, דאס וויא זיך נעבען ראהעל עטצען ווירד.״

נון בעגאנן דאס קאָנגערט. מענדעלסאָהן שפּעלטע
זיין נייעסטעס מוזיק־ششיק, וואָאָן אללע צוהאָרער ענט־
ציקט וואָרען. — נון אללטע רעגינא אויפֿטטעטען אונד איין
שאנגס דעס דאָקטאָרס צו יעגר יטע־ריזע, איין זעל־
בער יאהעל אונד דיא פֿרייסען יראצוויל יאסען, אים איהר
אויטהייל אובער רעגינאָס געוואנ׳ נ׳ען בעלייטטען צו קאָנגען.

רעגינא האטטע נון צו זינגען בעגאָנגען, איהר גע־
וואנ׳ נ׳ען וואר זאָ קונגטפֿאָלל, דאס יעדער גלייכטע, וויא מיססע
אירגענד איין קונגט־אויטטרומענט אים מונדע האבען — אונד
זולבגטע דער יונגע מענדעלסאָהן וואר פֿאָאָ דיעזעס געוואנ־
נ׳ען זאָ ענטצוקט, דאס ער נאך שלוס דעטטעלבען אויף דיא
יונגע אונד שאָנע יונגערין הינאויילטע אונד איהר הערצלוך
דיא האנד דריקטע.

»וויא פֿיהרען וויא דען געוואנ׳ נ׳ען דיעזעס יונגען מעד־
כענס?״ פֿראגטע דיא פֿרייסען.

»ער ערגינגעס מיך נאָגען אין דען געוואנ׳ דער
ז אָ נ נ ט א נ״ (אנטע יאהעל.)

דיא וואָגגטאנ׳ וואר צור דאמאליגען צייט דיא בע־
רוהמטטע יונגערין אין אייאָאָא.

»נון, דאס מעדכען קאָגן שטאָלען ווין, ווענן וויא עס
מיט דער וואָגגטאנ׳ פֿערגלייכען!״

»מהייגטטע פֿרייסען! צייגטטע מיסטען דיא מיך
פֿראגען, אָב מיר דיא וואָגגטאנ׳ געפֿעללט. איר גלייכע איזט־
מע, דאס דיעזע ענגלענדער, וועלכע אללעס ערפֿינדען,
אינטס נאָך אינע מאשינע ערפֿינדען ווערדען, וועלכע זאָ
פֿאָרטרעפֿלך יונגע אלס דיא וואָגגטאנ׳ אונד וויא דיעזעס
מעדכען הייגט. דער נעיגאנג אינס וואָאָל רעגעל־רעכטס אונד
ערדען פֿעהלגט, דיא קעהלע לייטטעס דאס אכגטטע, אבער
אללעס אינס דיא אינע מאשינע אהנע ל ע ב ע ן אונד
אהנע נעפֿיהל, דיא וועלע, דיא ליידענשאפֿט, דיא וונ־
סעלגדע נעמטטרס־שטימגנג פֿעהלגט הייגט. עס קאָמטט
מיר פֿאָר, אלס ווענן אינער אינען וואגגטן אינס אינע אינער
פֿרעדען שפּראָכע ריכטטן נאכזאגטס, אהנע אבער דאס גע־
וואגגטס צו פֿערשטעהען, איך וועטטע, דאס דיעזעס מעדכען
קיינע וואהרע עטטפֿינדונג אונד פֿיעללייכט נאָר קיין גע־
פֿיהל האט!״

עגגטע, וועלכע דאס אנהאָרטע, שטיגגט אובער
דיעזעס מרעטטפֿגנדע אויטהייל. דיא וועלכטס מאכטע אָפֿט
דער רעגינא דאס נעפֿיהלס־ אונד עטטפֿינדונגס־לאָזע ציס
פֿאָרוואָרפֿע. — מעהרעע הערען אונד דאמען בעגאנען
זיך נון צו רעגינא, אום דיא בעגיאנדערונג אובער אירע
פֿאָרצוגליכע שטיגגטע אויסצודריקען. רעגינא פֿיהלטע זיך
זעהר געשמייכעלט, אונד אלס דיא וועדער מיט עגגטע
צוגאגגטגנאָס אנגעגע דיא: »הייטע איזט דער שאנגטע טאג
מיינעס לעבענס, הייטע פֿיהלע איך מיך אובער אונדערע
מעדכען עהרהאָבען, אונד ווענ׳ען האבע איך דען ווייגען דיע־
זער אויטצוגינג עטטפֿינדען, אלס זיך מיר דער פֿרייס
פֿיקלע אונד דער נאָאָ שאנאָאָן פֿאָרשטעללען לייגטען.
אונד אאגטס דיא דען נ׳יכט בעמערקט, וויא דיא אאגטיל־
דעס עגגלישען גענאָגגטען מיר מיט דער פֿרייגדלגגטען
ציאָאָקאָאגגטהייט בעגעגנעס אויס!״

»נון, אבער איר האגט דאס אויטהייל יאהעל?
ווערגגס דאדען הייגטע״ דאס דיא עבען זאָ ווענ׳ען
דיא וואגגטאנ׳״

»ווייקלגגטע״ דאנן בין איך ווייקלגגטע שטאָלען, ווענ׳
מיך ר א ח ל מיט דיעזע ווילטבעריכטטען ענגגלגגדע
פֿרגגדגגטגגס. דיעזע וואגגטאנ׳ האט עטטעס אינען גאָאָן
גענוגגטאגגס; פֿעללייגגטס . . .״

אינגגטגגטען האט נון ווידער דער צוגגטגגטע טהייל
דעס קאָנגגערטעס בעגאָגגען, דער דאקטאר אאמגגטס ווינ־
פֿרייא אונד עטטגגא בעגאָבען זיך נון אין דען נאָגגטען, וואָ־
הער מאן דיא מוגגיק אונד דען נעגאנג רעכט גוט הערען
קאָגגטע. »״ איא אים דאך דיא נגגטטגגטע פֿרייא אין נאָגגן
דגגגטשלאנד?״ וואגגטס דיא פֿרייא דעס דאקטאָרס.

»״ איר דען?״ פֿראגטע דער דאקטאָר.

»נון, ווער אנדערס, אלס דעגגע ר א ח ל?״

»אונד וגגטטעס איהר אגגך וואָרגגס?״ ווייל דיא זיך
גע אים נעגגגדען צגגטגגטגגאגגדע בעפֿגגדגגדע, אונד פֿאָאָס אים־
מגגגאָאָרס פֿגגגגעגגס.״

»אבען דיא בגגגטגגטע בגגגג